

3. Конвенція ООН про права людей з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71#Text

4. Відомості про професійні стандарти: Національне агентство кваліфікацій. URL: <https://register.nqa.gov.ua/profstandarts>

5. Про реабілітацію осіб з обмеженнями життєдіяльності: проєкт Закону України № 3668. URL: <https://www.kmu.gov.ua/bills/proekt-zakonu-pro-reabilitatsiyu-osib-z-obmezhennyami-zhittediyalnosti>

6. Державний заклад «Центр громадського здоров'я України» : офіційний веб-сайт. URL: <http://medstat.gov.ua/ukr/main.html>

7. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я : навчальний посібник / В.І. Борщ, О.В. Рудінська, Н.Л. Кусик. Херсон: Олді+, 2022. 264 с.

8. Рудінська О., Кусик Н., Жмай О. Імплементція синергії функцій менеджера та лікаря в управлінській діяльності на прикладі клінік Одеського національного медичного університету. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-104>.

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-406-4-26>

ДЕЯКІ ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ РИНКУ ПРИВАТНИХ МЕДИЧНИХ ПОСЛУГ В УКРАЇНІ

Кусик Наталія Львівна

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту охорони здоров'я
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Яблончук Вікторія Георгіївна

*магістр за спеціальністю 073 – Менеджмент
Одеський національний медичний університет
м. Одеса, Україна*

Незважаючи на перешкоди та складності, приватний медичний сектор, орієнтований на ринковий розвиток, є однією із самих динамічних галузей національної економіки.

Приватний медичний сектор діє в умовах конкурентного середовища й міцно займає свої позиції на ринку медичних послуг. У приватному медичному секторі усі інвестиційні ресурси спрямовані на те, щоб

підтримати успішну взаємодію лікаря та пацієнта, щоб підтримати лікаря в забезпеченні якісної медичної допомоги пацієнтам. Приватний медичний сектор ефективно застосовує маркетингове управління медичними закладами. Конкуренція між приватними медичними закладами призводить до постійного підвищення внутрішньої ефективності та впровадження інновацій.

Чільними принципами успішного функціонування приватного медичного сектору є: відповідальність; високі стандарти якості; ефективні системи страхування. Таким чином, приватна медицина є системою, максимально адаптованою до ринкових умов [4].

Сучасне положення приватних медичних закладів в національній системі охорони здоров'я країни характеризується недостатньою увагою держави до розвитку приватної медицини та відсутністю з її боку активності в організації державно-приватного партнерства. Ще однією проблемою, що стримує розвиток приватної медицини, є відсутність необхідних приміщень. Багато приватних медичних закладів розташовані в житлових будинках, де існує багато обмежень. Міжнародний досвід надає один із шляхів вирішення цієї проблеми за допомогою впровадження програм з будівництва спеціальних приміщень для розміщення приватних медичних закладів. Наприклад, у Німеччині в багатьох великих і малих містах будують "будинки лікарів", де розташовуються різні вузько-профільні незалежні приватні практики. Будуються вони на державні кошти та здаються в оренду під приватну медичну практику.

Ринок приватних медичних послуг в Україні розвивається за різними тенденціями. Але, навіть у несприятливих соціально-економічних умовах кризи, прибутковість приватних медичних закладів залишається досить високою.

Перші приватні медичні заклади в Україні з'явилися в тих сегментах, де була найслабше розвинена державна медицина і одночасно зберігався стійкий попит (приватні кабінети стоматології, урології, гінекології, венерології). Потім, сформувалися вузькопрофільні медичні центри та невеликі клініки. Далі, разом із кабінетами невеликими центрами та клініками, почали розвиватися й великі медичні багатопрофільні центри. Багато таких центрів розпочинали діяльність з надання послуг швидкої медичної допомоги, а згодом перейшли на весь комплекс поліклінічних медичних послуг. Також почав формуватися преміальний сегмент ринку медичних послуг (дорогі товари і послуги для людей з високими доходами) [1].

Попит на доступні якісні медичні послуги призвів до швидкого розвитку середнього цінового сегмента і появи значної кількості невеликих приватних медичних центрів різної спрямованості. Багато таких приватних медичних заклади створювалися здебільшого навколо

окремого, часто відомого, лікаря чи групи лікарів певної медичної спеціалізації [1; 2].

Останнім часом в Україні активно розвиваються вузькопрофільні приватні медичні центри різних напрямів діяльності, аптеки, кабінети приватних лікарів, які отримують фінансування здебільшого за рахунок прямих платежів від пацієнтів. Найбільшу частку суб'єктів на ринку приватних медичних послуг складають саме вузькопрофільні клініки локального масштабу. Повний спектр медичних послуг надають не більше 15 – 20 приватних медичних компаній, що пропонують консультації фахівців, стаціонар, хірургію, діагностику, медичне обслуговування дітей, послуги швидкої допомоги тощо. При цьому, варто зазначити, що такі приватні медичні компанії конкурують переважно не один з одним, а з державними закладами охорони здоров'я [2].

Вітчизняний ринок приватних медичних послуг достатньо сегментований. Найменш заповненою є ніша приватних багатofункціональних центрів з повним спектром медичних послуг.

Найбільшим попитом користуються традиційні сфери приватної медицини – урологія, гінекологія (у т.ч. репродуктивна медицина), стоматологія, первинна діагностика (магнітно-резонансна томографія, ультразвукова діагностика, лабораторії), а також дермато – венерологія, естетична медицина (в т.ч. пластична хірургія) та косметологія [3].

На ринку приватних медичних послуг динаміку росту демонструє естетична медицина. Характерна риса вітчизняної естетичної медицини – «напівтіньовий ринок», що лежить поза межами контролю держави: 80% послуг надаються не в медичних закладах, а в салонах краси, перукарнях (які досить часто не мають відповідної ліцензії) і навіть у «кухонних» умовах (вдома у фахівця або клієнта). Але, не зважаючи на це, фахівці вважають, що на сьогодні вітчизняна галузь естетичної медицини спроможна ефективно і на належному рівні обслуговувати пацієнтів. Ринок естетичної медицини в Україні має значний потенціал та попит на реалізацію програм медичної реабілітації, лікування та оздоровлення.

Ринок приватних медичних послуг не може розвиватися відокремлено від загального стану національної економіки в країні. Неможливо уявити бідну кризову країну з потужними медичними закладами. Лише разом із зростанням національної економіки буде зростати й ринок медичних послуг, у тому числі його приватний сегмент.

Для подальшого розвитку ринку приватних медичних послуг необхідно обирати пріоритетні напрями медицини, готувати інфраструктуру медичних закладів та на маркетингових засадах створювати пакети послуг для пацієнтів. Розвиток приватного медичного сектору може стати важливим фактором підвищення ефективності всієї національної системи охорони здоров'я й доступності якісної медичної допомоги населенню.

Медичним закладам необхідно перебудовуватися і переходити від концентрації на хворобах на концентрацію на пацієнтів, активно впроваджувати нові сервіси та послуги, зручні для людей, оскільки пацієнт звертається в той медичний заклад, де ставка робиться на якість, сервіс, клієнто – орієнтованість.

В сучасних соціально-економічних умовах актуалізується застосування бізнес – планування в діяльності медичних закладів. Воно відіграє велику роль у їх розвитку, так як допомагає керівництву виявляти сильні і слабкі сторони, вирішувати основні організаційні питання, створювати конкурентні переваги, розробляти інструменти досягнення поставлених цілей, використовуючи наявний набір ресурсів медичного закладу.

Література:

1. Аналіз ринку медичних послуг в Україні: чим дорожче лікування, тим цінніше здоров'я. ProConsulting. Аналітика ринків. Фінансовий консалтинг. URL: <https://pro-consulting.ua/ua/pressroom/analiz-rynka-medicinskih-uslug-v-ukraine-chem-dorozhe-lechenie-tem-cennee-zdorove> .

2. Менеджмент та маркетинг в охороні здоров'я : навчальний посібник / В. І. Борщ, О. В. Рудінська, Н. Л. Кусик. Херсон : Олді+, 2022. 264 с.

3. Кусик Н. Л., Гузь Д. О., Буслаєва Г. В. Розділ 26. Індустрія охорони здоров'я: міжнародний досвід створення медичних туристичних кластерів. *Інноваційна економіка: теоретичні та практичні аспекти* : монографія. Випуск 4 / за ред. Л. О. Волощук, Є. І. Масленнікова. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2019. 524 с.

4. Рудінська О., Кусик Н., Жмай О. Імплементация синергії функцій менеджера та лікаря в управлінській діяльності на прикладі клінік Одеського національного медичного університету. *Економіка та суспільство*. 2023. № 55. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-55-104>